

DENGANG DA I HALDOMRÅDET.....I 17 OG 1800 TALLET

Hald Ege Samlingen

På kortene over Haldområdet i naturstyrelsens foldere "Hald Sø-Hald Hovedgård" og "Viborg Plantage" er der angivet forskellige navne på nogle af vejene/stierne i skovene. Nogle af navnene er oplagte: Teglgårdsvej førte hen til teglværket (den gule plet på kortet), som Frederik Schinkel lod opføre kort efter hans overtagelse af Hald omkring 1750. Teglværket producerede teglstenene til det nuværende Hald, som stod færdigt sidst i 1780'erne. Vejen med "Niels Bugges hugtænder", vildtbanestenen, udgør en del af barok-aksen der fortsætter gennem

parken, ned ad trapperne, over søen og op på Inderøen, hvor der tidligere var ryddet træer. Tidligere var der også ryddet træer i aksens forlængelse mod Teglgårdsvej, måske endda helt ned til Teglværket. Efter sigende Danmarks længste "herregårds" akse på 2-3 kilometer.

Navnene: Hulvejen, Hedevejen og Den Runde Vej giver sig selv. Midtervej kaldes på ældre kort for Schinkels Allé. P. Nonbos Vej er opkaldt efter Peder Jensen født i 1794, søn af gaardbeoer Jens Sørensen i Nonbo. Ved forskellige folketællinger i 1800-tallet bliver han tituleret, som både husmand og skovfoged og har nu navnet Peder Jensen Nonbo, boende i Halds Egeskovhus. Skovfoged Steen Bonne Rasmussens viste mig, at man på de gamle kort: "Høje målebordsblade" tydeligt kan se, at der har ligget en bebyggelse ved Egedalen (den blå plet). Muligvis kunne det være stedet

og derfor naturligt at vejen er opkaldt efter ham. Han blev gift med Bodel Marie Christensdatter fra Vranum i Dollerup kirke i 1823. Hun dør dagen efter sin nedkomst med sønnen Wisti Pedersen, d. 11. september i 1841. I kirkebogen står, at hun var gift med Peder Jensen i Halds vestre Egeskovhus. Så måske har der også været et østre Egeskovhus? (Måske Teglgården (den grønne plet på kortet) den benævnes Krathus på gamle kort!). Til Bodel Maries begravelse og Wistis barnedåb d. 16. september 1841 i Dollerup Kirke er der blandt fadderne en Niels Frederiksen fra Hald Smedegård (den sorte plet på kortet) og en Søren Nielsen fra Hald Teglværk (den gule plet på kortet).

I Viborg Stifts-Tidende kan man i 1849 læse at skovfoged Peder Nonbo sælger fuldkomment tørt og godt egebark fra Halds vestre-skov. I samme avis kan man i 1853 læse, at Amtsfattiggassen har bevilget

et ophold på Døvstumme-Instituttet til Peder Jensen Nonbos søn Wisti Pedersen. Begrundelse: Peder Jensen Nonbo havde flere døvstumme børn! Ved folketællingen i 1870 ses P. J. Nonbo som skovfoged og sønnen Wisti, nu 27 år gammel, som arbejdskarl.

Peder Nonbo blev gift igen med en Kirsten Iversdatter og han dør d. 8. juni 1876, som husmand i Hald Egeskov, 80 år gammel.

Det var lidt om, hvad opklaringen af et navn på en vej kan føre til. Et mystisk vejnavn, på kortet, har undret mig siden barnsben: ”Tullifas Vej” - er der nogen blandt jer, kære læsere, der kan hjælpe mig med opklaringen af det navn?

Kilder:

Historiske kort på nettet – Rigsarkivet: www.sa.dk – Viborg Stifts-Tidende – hjemmesiden:

www.poba.dk/Wraa/Kratbusermv.htm - de to foldere omtalt i starten af artiklen – Steen Bonne Rasmussen – Bogen: Hald Hovedgaards historie – sted for sted af Laura Bertram og Thomas Oldrup.

På vegne af Hald Ege Samlingen

Poul Harald Christensen

poulharald@youmail.dk

PS. Hald Ege Samlingens bebudede generalforsamling i Egekværnen onsdag d. 31. marts kl. 19.00, må desværre aflyses pga. COVID-19.